

Nieuwsbrief PS Updates - Nummer 36, 2019

Nummer 36, 2019

Redactie: Mr. H. Vorsselman, mr. drs. I. van der Zalm, mr. Y. Bosschaart en J. Stulp.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2019:942](#) 30-08-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:1984:AG4748](#) 27-01-1984

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2524](#) 01-10-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2525](#) 01-10-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:1041](#) 26-03-2019

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:10100](#) 26-09-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4559](#) 25-09-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4404](#) 24-09-2019

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2019:7849](#) 18-09-2019

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2019:3908](#) 17-09-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:7280](#) 12-09-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:7294](#) 12-09-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:8222](#) 11-09-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:9506](#) 11-09-2019

X/Y

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:8171](#) 09-09-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4028](#) 28-08-2019

werknemer/Stichting Rabobank Pensioenfonds

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4004](#) 15-08-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:8340](#) 17-07-2019

Moeder/Stichting Rivierduinen

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:5172](#) 28-05-2019

werknemer/werkgeefster

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2019:4309](#) 20-02-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:16456](#) 03-09-2018

Uitspraken zonder ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 27-08-2019

Magnitskiy e.a./Rusland

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 18-07-2019

Vazagashvili en Shanava/Georgië

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 05-09-2019

Olewnik-Cieplińska en Olewnik/Polen

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 18-07-2019

Gogaladze/Georgië

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

[Rechtbank Gelderland](#) 18-09-2019

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

Annotatie

[Aansprakelijkheidslimiet bij aansprakelijkheid personenvervoerder.](#)

mr. Y. Bosschaart

RECHTSPRAAK

Onrechtmatige overheidsdaad. Martelingen tijdens koloniale oorlog in voormalig Nederlands-Indië deels bewezen. Tijdens gevangenschap in 1947 is geïntimeerde geslagen met een stok op het hoofd en er is een brandende sigaret op het hoofd uitgedrukt. Smartengeld van € 5.000. Beroep op verjaring naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2525

Zaaknummer: 200.247.634/01

Rechters: E.M. Dousma-Valk, S.A. Boele en E. Bauw

Advocaten: K. Teuben en L. Zegveld

Wetsartikelen: 6:106 BW

RECHTSPRAAK

Deelgeschil. Verzoekster is door een oneffenheid in de weg achterwaarts van haar rollator gevallen en heeft daarbij haar pols gebroken. Is de gemeente als wegbeheerder aansprakelijk is voor de gevolgen van het ongeval? Niet is gebleken dat de weg gebrekkig is. Schade kan niet op de gemeente verhaald worden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 26-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:10100

Zaaknummer: C/09/569480 / HA RK 19-158

Rechters: J. Brandt

Advocaten: W.R.M. Voorvaart en J.C.W. de Sauvage Nolting

Wetsartikelen: 6:174 BW, 1019w Rv en 1019aa Rv

RECHTSPRAAK

Vaststellen uitgangspunten verlies aan verdienvermogen: omvang werkweek in hypothetische situatie zonder ongeval en ingangsdatum promotie. De te hanteren percentages voor rendement en inflatie bij de kapitalisatie van toekomstige schade; rechtbank sluit aan bij conceptrichtlijn Letselschaderaad, maar benadrukt dat de systematiek dynamisch is en de percentages (toekomstverwachtingen) met de tijd kunnen verschillen.

In deze uitspraak gaat het om het vaststellen van uitgangspunten voor verlies aan verdienvermogen: omvang werkweek in hypothetische situatie zonder ongeval en vaststellen ingangsdatum promotie. Daarnaast staan de te hanteren percentages voor rendement en inflatie bij de kapitalisatie van toekomstige schade centraal, waarover hieronder nader (overwegingen van de rechtbank uit r.o. 2.11-2.23) [verzoekers] vindt dat bij de afwikkeling van de letselschade van [A] niet gerekend kan worden met de in de praktijk en de jurisprudentie in het verleden vaak gehanteerde ‘6-om-3 benadering’; een rendement van 6% en een inflatie van 3%. [verzoekers] vindt deze benadering niet reëel. Er moet volgens [verzoekers] worden uitgegaan van een risicovrij beleggingsprofiel. [verzoekers] vindt dat de percentages die genoemd zijn in het Concept van de Richtlijn Rente en Inflatie van De Letselschade Raad uit juli 2017 beter aansluiten bij een risicovrij beleggingsprofiel en anders in ieder geval de percentages die vermeld zijn in de ‘Analyse en advies rekenrente’ opgesteld door ing. E.J. Bakker. ASR vindt dat een rente van 6% en een inflatie van 3% ook in dit geval gehanteerd moet worden. Volgens ASR moet in ieder geval niet aangesloten worden bij de conceptrichtlijn en ook niet bij het advies van Bakker. De conceptrichtlijn is nooit in werking getreden en kan alleen al daarom niet als uitgangspunt gelden. Het advies van Bakker is voor een belangrijk deel gebaseerd op de conceptrichtlijn en is daarom ook niet bruikbaar. ASR heeft haar standpunt onderbouwd met een advies van Tiemersma. In deze zaak wordt verzocht concrete rente- en inflatiepercentages vast te stellen. Dat zal de rechtbank doen. De deelgeschilrechter is er ambtshalve mee bekend dat de Rechtbank Zeeland-West-Brabant op 9 juli 2019 (ECLI:NL:RBZWB:2019:3178) een uitspraak heeft gedaan – ook in deelgeschil – over het onderwerp rekenrente. In deze uitspraak wordt ingegaan op een aantal aspecten van de

hiervoor genoemde conceptringlijn. Deze uitspraak heeft geleid tot een reactie van De Letselschade Raad op haar website waarin aangegeven wordt dat het niet de bedoeling is dat een conceptversie van een in ontwikkeling zijnde richtlijn als een officiële bron wordt gehanteerd. De deelgeschilrechter zal in de hierna volgende overwegingen over de in deze zaak te hanteren rente- en inflatiepercentages uitsluitend overwegingen betrekken die zien op de uitgangspunten voor het normeren van die percentages en geen argumenten die zien op een al dan niet bestaand of verondersteld draagvlak voor normering daarvan door de betrokken partijen in de letselschadepraktijk. De rechtbank vindt het evident dat in de huidige economische tijden een rendement van 6% voor een particulier niet realistisch is. De situatie dat een rendement van 6% niet of niet eenvoudig haalbaar genoemd kan worden bestaat feitelijk al langer. Daar komt bij dat in de laatste vijf à tien jaar het te behalen rendement op spaarrekeningen en/of obligaties is gedaald naar nu circa 0-1%. De laatste jaren overtreft het inflatiepercentage het door een particulier te behalen rendement op spaarrekeningen en/of staatsobligaties. Dat wordt ook (mede) weerspiegeld door het feit dat regresvorderingen van het UWV op grond van een daartoe strekkend convenant met verzekeraars afgewikkeld worden met een negatieve rekenrente. Door [verzoekers] is in dit kader ook verwezen naar de – wettelijk vastgestelde – rekenrente bij letsel- en overlijdensschades in Groot-Brittannië die op dit moment ook negatief is (minus 0,25% per juli 2019). Ook op andere gebieden waarin sprake is van rentevergoedingen en/of kapitalisatiemethodes is het duidelijk dat er sprake is van zeer lage (verwachte) rendementen. Er bestaan inmiddels binnen Europa hypotheeklen met een looptijd van tien jaar en een negatieve rente. De rente op Nederlandse staatsobligaties beweegt zich momenteel rond het nulpunt, zelfs die voor obligaties met een dertigjarige looptijd is op dit moment negatief. De rapporten die [verzoekers] in het geding heeft gebracht maken voor de te hanteren percentages voor rendement en inflatie een onderscheid in de looptijd van de schade. Er vindt een onderverdeling plaats voor de eerste vijf jaar, de daarop volgende vijftien jaar en als laatste de schade vanaf een looptijd van twintig jaar. De daartoe gebruikte systematiek komt er – althans zo begrijpt de deelgeschilrechter die – op neer dat in het begin van de looptijd concreet aansluiting wordt gezocht bij actuele statistische gegevens over rendement en inflatie zoals verzameld door het CPB en het CBS. Daaraan zijn voorspellingen gekoppeld. Met die gegevens kunnen te verwachten rente- en inflatiefactoren begroot worden. Hierbij wordt meegenomen het gegeven dat jaarschades direct opneembaar moeten zijn aan het begin van de looptijd. Voor de lange(re) termijn wordt aansluiting gezocht bij de Ultimate Forward Rate (UFR). UFR is een renteberekening voor de lange(re) termijn die in verschillende varianten bestaat voor pensioenfondsen en verzekeraars. Naar het oordeel van de deelgeschilrechter heeft ASR niet, maar in ieder geval niet voldoende, onderbouwd waarom de systematiek van het begroten van rendement en inflatie zoals gehanteerd in de rapporten die [verzoekers] ten grondslag heeft gelegd aan het verzoek niet plausibel zou zijn

en vastgehouden zou moeten worden aan een benadering die op dit moment evident onjuist lijkt te zijn, althans dat in ieder geval is voor de kortere termijn als naar de reële te behalen rendementen wordt gekeken en de voorspellingen die CPB en CBS voor de komende jaren doen over rente- en inflatiepercentages. Als het gaat om de toekomstige rente- en inflatieontwikkeling komt het aan op de redelijke verwachting van de rechter op dit moment. Het komt de rechtbank juist voor om voor de korte termijn aan te knopen bij daarover bestaande prognoses van CPB en CBS. Speculaties over dat de marktrente op enig moment zal stijgen – of de inflatie zal dalen – zonder dat daar concrete aanwijzingen voor zijn, passen daar niet bij. Verder volgt de deelgeschilrechter ASR niet in haar afwijzing van de UFR als indicator voor de langere termijn: het alternatief van ASR – risicovol beleggen – is niet aan de orde. Ook de verwijzingen in het rapport Tiemersma naar langjarige gemiddelde rendementen in het verleden acht de rechtbank niet relevant voor de beoordeling die nu gemaakt moet worden. Anders dan ASR acht de deelgeschilrechter de omstandigheid dat regresvorderingen van het UWV met een negatieve rente worden gekapitaliseerd wel relevant als mee te wegen omstandigheid: waarom zou een particuliere benadeelde geacht worden meer rendement te behalen dan het UWV? Hetzelfde geldt voor de op dit moment negatieve rekenrente die voor letsel- en overlijdensschades in Groot-Brittannië wordt gehanteerd. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat het primaire verzoek van [verzoekers] zal worden toegewezen en het rendement en de inflatie geldt zoals deze staan in het Concept van de Richtlijn Rente en Inflatie van De Letselschade Raad, aldus dat de rente de eerste vijf jaar 1,3% bedraagt, de daaropvolgende vijftien jaar 2,2% en vanaf twintig jaar na kapitalisatiedatum 3,6% tot aan de einddatum en te bepalen dat de inflatie in diezelfde perioden respectievelijk 1,5%, 1,6% en 1,9% bedraagt. Daarbij moet worden aangetekend dat de systematiek die ten grondslag ligt aan het verzoek in de tijd gezien dynamisch is. Dat brengt met zich dat als partijen tot kapitalisatie overgaan op een tijdstip dat meer dan een jaar na het geven van deze beschikking ligt, zij met inachtneming van de achterliggende systematiek opnieuw de betrokken percentages moeten vaststellen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 25-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4559

Zaaknummer: C/16/481354 / HA RK 19-147

Rechters: D. Wachter

Advocaten: E.W. Bosch en C. Banis

RECHTSPRAAK

Deelgeschil. Zelfstandige raakt betrokken bij verkeersongeval, kan het andere voertuig niet achterhalen en stelt het Waarborgfonds aansprakelijk. De deelgeschilprocedure is gebruikt als pressiemiddel jegens het Waarborgfonds. Hiervoor is het deelgeschil niet bedoeld. Procedure prematuur opgestart.

Deelgeschil. Een zelfstandige (verzoeker) raakt betrokken bij een verkeersongeval. Hij had geen arbeidsongeschiktheidsverzekering en hij heeft niet kunnen achterhalen welk voertuig was betrokken bij het ongeval. Verzoeker heeft het Waarborgfonds aansprakelijk gesteld. Tegen het Waarborgfonds heeft de advocaat van verzoeker gedreigd om een deelgeschil te starten als het Waarborgfonds voor een bepaalde datum geen aansprakelijkheid zou erkennen. In dit deelgeschil wordt verzocht om voor recht te verklaren dat het Waarborgfonds aansprakelijk is voor de materiële en immateriële schade van verzoeker. De kantonrechter volgt het Waarborgfonds in haar stelling dat (het dreigen met) een deelgeschilprocedure niet is bedoeld om een wederpartij onder druk te zetten om aansprakelijkheid te erkennen of in ieder geval te bewegen een schaderegeling versneld op te starten. In deze zaak is de kantonrechter niet gebleken van enige vertraging in het proces van beoordeling door het Waarborgfonds van de schadeclaim. Verzoeker heeft het middel van de deelgeschilprocedure in deze fase van het schaderegelingsproces prematuur ingezet.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4404

Zaaknummer: 7631936 / ME VERZ 19-60

Rechters: J.M. van Jaarsveld

Advocaten: D.N. du Bois en R. Gruben

Wetsartikelen: 25 WAM, 1019w Rv, 1019z Rv en 1019aa Rv

RECHTSPRAAK

***Vordering letselschade na vonnis strafrechter (zware mishandeling).
Beoordeling diverse schadeposten. De strafrechter heeft onherroepelijk
beslist over immateriële schadevergoeding, die kan niet opnieuw bij de
civiele rechter worden gevorderd.***

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 18-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2019:7849

Zaaknummer: C/15/284759 / HA ZA 19-113

Rechters: L.J. Saarloos

Advocaten: A.R. van Dolder en B.J. Mekkelholt

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Aansprakelijkheid arbodienst ADD voor immateriële schade. Eiser heeft echter niet gesteld dat sprake is van geestelijk letsel en dat hij in de persoon is aangetast. Eventuele psychische schade kan ook komen door het conflict met de werkgever, dit kan niet zonder meer aan de arbodienst toegerekend worden.

Eiser betoogt dat ADD niet als een redelijk bekwame en redelijk handelende arbodienst heeft gehandeld en derhalve aansprakelijk is voor zijn materiële en immateriële schade. Eiser vordert € 2.500 wegens psychische beschadiging. ADD heeft onrechtmatig gehandeld, maar de immateriële schade komt niet voor vergoeding in aanmerking. Eiser heeft niet gesteld, laat staan onderbouwd dat sprake is van aan de hand van objectieve maatstaven vast te stellen geestelijk letsel, waardoor hij in zijn persoon is aangetast. Van een door het handelen van ADD veroorzaakt, in de psychiatrie erkend ziektebeeld is bijvoorbeeld niet gebleken. 'Wellicht ten overvloede', aldus de rechtbank wordt nog overwogen dat eventueel geleden schade mogelijk ook veroorzaakt kan zijn door het conflict met de werkgever. Dat kan echter niet zonder meer aan ADD worden toegerekend.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 12-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:7294

Zaaknummer: 7577257 CV EXPL 19-1626

Rechters: P. Joele

Advocaten: W. Hovingh en L. Peek

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

X/Y

Strafrecht. Het begrip ‘uitdrukkelijk en ernstig verlangen’ in artikel 293, lid 1 Sr valt niet samen met het begrip ‘vrijwillig en weloverwogen verzoek’ (eerste zorgvuldigheidseis in artikel 2, eerste lid, onder a, Wtl). Er bestaat geen wettelijke plicht om bij een demente patiënt de actuele stervenswens te onderzoeken in relatie tot het ‘uitdrukkelijk en ernstig verlangen’. Ook in het kader van de beoordeling van een beroep op de bijzondere strafuitsluitingsgrond bestaat juridisch geen plicht om bij een demente patiënt de actuele stervenswens te onderzoeken, al schrijven medische richtlijnen dat voor.

Feiten

Op 22 april 2016 paste een specialist ouderengeneeskunde euthanasie toe op een demente patiënte. Deze patiënte had, nadat bij haar in oktober 2012 de diagnose van dementie, type Alzheimer was gesteld, een schriftelijk (NVVE-)euthanasieverzoek, met een euthanasieverklaring, opgesteld. (*‘Ik wil gebruikmaken van het wettelijk recht om vrijwillige euthanasie op mij toe te passen, wanneer ik nog enigszins wilsbekwaam ben en niet meer in staat om thuis bij mijn man te wonen. Ik wil beslist niet geplaatst worden in een instelling voor demente bejaarden. Ik wil een menswaardig afscheid nemen van mijn dierbare naasten. Mijn moeder is 12 jaar dement verpleegd in een instelling voordat zij stierf, dus heb ik dit van dichtbij meegemaakt. Ik weet dus waar ik over praat. Dit wil ik beslist niet meemaken. Het heeft mij ernstig getraumatiseerd en heeft de hele familie veel verdriet gedaan. Vertrouwende dat tegen de tijd dat de kwaliteit van mijn leven in bovengenoemde situatie is terechtgekomen ik vrijwillig geëuthanaseerd mag worden.’*)

In januari 2015 heeft zij een herziene euthanasieverklaring opgesteld, inhoudende dat zij bij vergevorderde dementie beslist niet in een verpleeghuis wilde worden opgenomen. (*‘(...) Ik wil gebruikmaken van het wettelijk recht om euthanasie op mij toe te passen, wanneer ik daar zelf de tijd voor rijp acht. Ik wil beslist niet geplaatst worden in een instelling voor demente bejaarden. Ik*

wil tijdig een menswaardig afscheid nemen van mijn dierbare naasten. Mijn moeder is indertijd 12 jaar verpleegd in een instelling voordat zij stierf, dus heb ik dit proces van dichtbij meegemaakt. Ik weet dus waar ik over praat. Dit wil ik beslist niet meemaken, het heeft mij ernstig getraumatiseerd en heeft de hele familie veel verdriet gedaan. Vertrouwende, tegen de tijd dat de kwaliteit van mijn leven zodanig slecht is geworden, dat ik op mijn verzoek euthanasie zal worden toegepast. (...)'

Over de dementieclausules heeft de patiënte regelmatig met haar huisarts en geriater gesproken. Beiden waren van oordeel dat de patiënte wilsbekwaam was toen zij de euthanasieverklaring en dementieclausules tekende. Ook met haar dochter en haar echtgenoot besprak zij vaak en jarenlang haar euthanasiewens. Toen de patiënte halverwege 2015 erg achteruitging stelde de huisarts vast dat zij niet meer wist wat euthanasie betekende; zij was toen wilsonbekwaam.

Toen ze begin 2016 in het verpleeghuis werd opgenomen, onderzocht de specialist ouderengeneeskunde of op basis van de door de patiënte afgegeven wilsverklaring euthanasie kon worden toegepast. Daartoe werd het medisch dossier doorgenomen en gesproken met huisarts, echtgenoot en dochter. Ook werd overlegd met het behandelteam in het verpleeghuis, de psycholoog en een consulent van de levenseindekliniek. Ook had de arts contact met de patiënte, voerde met haar gesprekken en observeerde de specialist ouderengeneeskunde haar meermalen en ook langdurig. Met toestemming van de familie maakte opnamen van de patiënte werden eveneens door de specialisten gezien. Daaruit kwam het beeld naar voren van een diep demente, wilsonbekwame patiënte; de patiënte had een enorme ontluistering van haar persoon doorgemaakt en maakte die nog steeds door. Er waren geen medicijnen om haar toestand wat te verlichten.

De specialist ouderengeneeskunde won daarnaast het advies in van een psychiater, tevens SCEN-arts en een SCEN-arts, tevens internist. Na onderzoek oordeelde dezen dat het euthanasieverzoek van de patiënte aan alle wettelijke eisen voldeed. Vervolgens is euthanasie toegepast en heeft de specialist ouderengeneeskunde dat ook aan de lijkschouwer gemeld.

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg oordeelde dat de specialist ouderengeneeskunde niet aan alle zorgvuldigheidseisen van de Euthanasiewet had voldaan en aan haar werd de maatregel van waarschuwing opgelegd.

De specialist ouderengeneeskunde werd vervolgd voor het feit zij op of omstreeks 22 april 2016 te Den Haag (als specialist ouderengeneeskunde) opzettelijk het leven van de patiënte op haar uitdrukkelijk en ernstig verlangen heeft beëindigd door toediening van euthanatica. Subsidiair, dat zij (als specialist ouderengeneeskunde) de patiënte opzettelijk en al dan niet met voorbedachten rade van het leven heeft beroofd door toediening van euthanatica.

Oordeel

I. Niet-ontvankelijkheid

Het door de verdediging gedane beroep op niet-ontvankelijkheid van het OM, bestaande uit schending van het verbod van willekeur, c.q. het feit dat de vervolging geen redelijk strafrechtelijk doel meer diende en de belangen van de verdachte in ernstige mate zou schaden, wordt door de rechtbank verworpen. Een dergelijke vervolgingsbeslissing leent zich slechts in zeer beperkte mate voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing in die zin dat slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor een niet-ontvankelijkverklaring van het OM in de vervolging op de grond dat het instellen of voortzetten van die vervolging onverenigbaar is met de wet, een verdrag of beginselen van een goede procesorde, waaronder ook het verbod op willekeur en het beginsel van een redelijke en billijke belangenafweging.

Van schending van willekeur, dat het OM de ene verdachte wel en de andere niet vervolgt, hoewel deze verdachten in een sterk vergelijkbare positie verkeren, is geen sprake. Van een onredelijke en onbillijke belangenafweging evenmin. Alleen als de rechter meent dat geen redelijk handelend lid van het OM heeft kunnen oordelen dat met (voortzetting van) de vervolging enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang kan zijn gediend, zou het OM niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard, maar die omstandigheden doen zich echter niet voor. Zo legde het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg aan de specialist ouderengeneeskunde op 19 maart 2019 een waarschuwing op, waarbij werd overwogen dat de specialist ouderengeneeskunde niet had voldaan aan de zorgvuldigheidseisen van artikel 2, eerste lid, aanhef en onder a en f, van de Wtl. Nu een tuchtrechtelijke veroordeling ook aan strafrechtelijke vervolging niet in de weg staat, en het bij de tuchtrechtelijke toets gaat om het overtreden van (medische) normen, gekoppeld aan het professionele handelen van de verdachte in het kader van haar BIG-registratie, terwijl het in de strafzaak gaat om belangrijke juridische aspecten, die juist bij uitstek aan de strafrechter ter beoordeling staan, is het OM ontvankelijk. Bovendien is in de tuchtprocedure de vraag, die in de strafzaak juist aan de orde is, namelijk of op de arts de plicht rust tot verificatie van de actuele levens- of stervenswens bij een wilsonbekwame, diep demente patiënte, niet aan de orde geweest.

II. Bewezenverklaring: 'uitdrukkelijk en ernstig verlangen' (art. 293 Sr) en 'vrijwillig en weloverwogen verzoek' (art. 2 Wtl)

Het OM rekwireerde tot vrijspraak voor het primair ten laste gelegde (euthanasie) en tot een veroordeling ter zake het subsidiair ten laste gelegde (moord) met toepassing van artikel 9a Sr. De verdediging meende dat een bewezenverklaring ter zake euthanasie diende te volgen.

De rechtbank concludeert dat de patiënte ten tijde van het opstellen van het

euthanasieverzoek en de dementieclausules van 2012 en 2015 wilsbekwaam was en dat haar wens serieus, weloverwogen en duurzaam was. Zij heeft deze ook nimmer herroepen. Zij wenste ondubbelzinnig euthanasie bij opname in een verpleeghuis wegens vergevorderde dementie en heeft ondubbelzinnig haar regie over het moment van euthanasie bij een opname uit handen willen geven aan een arts. De uitleg dat zij alleen euthanasie wilde zolang zij dat moment zelf nog kon bepalen, zou haar schriftelijke wilsverklaring van elke betekenis ontdoen en deze alleen tot een aankondiging maken van een verzoek op een later moment. Dat was nu juist niet de bedoeling van patiënte.

De vraag rijst vervolgens of de begrippen ‘uitdrukkelijk en ernstig verlangen’ in artikel 293, eerste lid Sr en het begrip ‘vrijwillig en weloverwogen verzoek’, dat als eerste zorgvuldigheidseis in artikel 2, eerste lid, onder a, Wtl is opgenomen, identiek zijn en samenvallen. De rechtbank beantwoordt deze vragen ontkennend.

Met artikel 293 Sr heeft de wetgever beoogd een persoon die voldoet aan iemands uitdrukkelijk en ernstig verlangen om hem van het leven te beroven aanmerkelijk lichter te straffen dan de schuldige aan gewone moord. Dit artikel is van toepassing op iedereen en niet op alleen op artsen. Artikel 293 lid 2 Sr bevat een bijzondere strafuitsluitingsgrond voor artsen, als zij voldoen aan de zorgvuldigheidseisen als bedoeld in artikel 2 van de Wtl. Bij de wetswijziging in 2001 is in lid 1 alleen het woord ‘levensberoving’ gewijzigd in ‘levensbeëindiging’ en is de term ‘uitdrukkelijk en ernstig verlangen’ ongewijzigd gebleven. Bij het zorgvuldigheidsvereiste van artikel 2, eerste lid, onder a van de Wtl is gekozen voor de bewoordingen: ‘vrijwillig en weloverwogen verzoek’. Volgens de rechtbank gaat het bij ‘uitdrukkelijk en ernstig verlangen’ (293 Sr) en ‘vrijwillig en weloverwogen verzoek’ (art. 2 Wtl) dan ook om verschillende begrippen met verschillende toetsingscriteria. Wil een arts (na een bewezenverklaring) een geslaagd beroep kunnen doen op de bijzondere strafuitsluitingsgrond, dan dient hij te voldoen aan een aantal zorgvuldigheidseisen. Eerst moet bewezen verklaard worden dat sprake is van levensbeëindiging op uitdrukkelijk en ernstig verlangen; daarna komt de strafuitsluitingsgrond (voldoen aan de zorgvuldigheidseisen) aan de orde. Deze zorgvuldigheidseisen maken geen onderdeel uit van de delictsomschrijving.

III. Verificatie van de actuele levens- of stervenswens

Ook rijst de vraag of de zorgvuldigheidseis van artikel 2, eerste lid, onder a, Wtl met zich brengt dat een schriftelijke wilsverklaring nog steeds geverifieerd moet worden, zolang een wilsonbekwame patiënt nog in staat is om een concrete (coherente) levens- of stervenswens kenbaar te maken.

Uit de wetsgeschiedenis noch de jurisprudentie volgt dat verificatie van de actuele levens- of stervenswens bij een wilsonbekwame, diep demente patiënt onderdeel zou uitmaken van de toets of sprake is van 'uitdrukkelijk en ernstig verlangen'. Nog daargelaten dat de wet voor de toets of sprake is van een 'uitdrukkelijk en ernstig verlangen' geen juridische plicht kent de actuele levens- of stervenswens van een wilsonbekwame, diep demente patiënt te verifiëren komt het de rechtbank ook niet betekenisvol en daarmee niet noodzakelijk voor dit te doen. Gelet daarop komt de rechtbank tot het oordeel dat voldaan is aan de criteria die blijkens de wetgeschiedenis, de juridische literatuur en de jurisprudentie worden gesteld aan 'uitdrukkelijk en ernstig verlangen'. Daarmee komt de rechtbank tot een bewezenverklaring.

IV. Beroep op bijzondere strafuitsluitingsgrond: voldaan aan de zorgvuldigheidseisen?

Vervolgens komt de vraag aan de orde of de specialist een beroep kan doen op de bijzondere strafuitsluitingsgrond voor artsen zoals genoemd in artikel 293, tweede lid, Sr en of zij heeft gehandeld overeenkomstig de in artikel 2, eerste lid, van de Wtl geformuleerde zorgvuldigheidseisen. Die vraag wordt bevestigend beantwoord.

Levens- of stervenswens

Op grond van artikel 2, tweede lid, van de Wtl kan een arts, indien een patiënt niet langer in staat is zijn wil te uiten, maar voordat hij in die staat geraakte tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat werd geacht, en een schriftelijke verklaring inhoudende een verzoek om levensbeëindiging heeft afgelegd, aan dit verzoek gevolg geven. Hierbij zijn de zorgvuldigheidseisen van artikel 2, eerste lid, van de Wtl van overeenkomstige toepassing.

De rechtbank oordeelt dat de specialist ouderengeneeskunde terecht de overtuiging heeft gekregen dat het euthanasieverzoek vrijwillig en weloverwogen is geuit toen patiënte nog tot een redelijke waardering van haar belangen ter zake in staat werd geacht. Volgens de wetsgeschiedenis moet bij wilsonbekwaamheid en diepe dementie van een patiënt de overtuiging zijn gebaseerd op een eigen beoordeling van het medisch dossier en de concrete situatie van de patiënt, overleg met andere hulpverleners die met de patiënt een behandelrelatie hebben of hadden en overleg met familie en naasten, nu mondelinge verificatie van zijn wensen en lijden niet mogelijk is.

Gelet op de diep demente toestand van de patiënte rustte op de specialist ouderengeneeskunde niet de plicht te informeren naar een actuele levens- of stervenswens van de patiënte. Daarmee wordt een eis gesteld die de wet niet kent. De specifieke positie van de wilsonbekwame patiënt brengt met zich dat mondelinge verificatie van zijn wens en zijn lijden niet mogelijk is. Met die eis zou afbreuk worden gedaan aan de wilsverklaring, die nu juist bedoeld is voor de situatie dat degene die de wilsverklaring heeft afgegeven in een

situatie van ondraaglijk en uitzichtloos lijden zal geraken en niet langer in staat is zijn wil te uiten. Ook de wetsgeschiedenis dwingt hiertoe niet.

Patiënte verkeerde, zoals al eerder aangegeven, in een diep demente toestand, had geen enkel ziektebesef meer en kon haar wil niet meer coherent (in de betekenis van Van Dale: helder en samenhangend) kenbaar maken. Coherent is dan ook – anders dan de officier van justitie betoogt – niet hetzelfde als concreet. Ingevolge de Wtl kan een wilsonbekwaam persoon geen rechtsgeldig euthanasieverzoek doen. Van een weloverwogen verzoek kan dan immers geen sprake zijn. Het zou naar het oordeel van de rechtbank in strijd zijn met de strekking van de Wtl dat een eenmaal wilsonbekwaam geworden persoon wel in staat zou zijn een eerder door hem of haar gedaan rechtsgeldig euthanasieverzoek te herroepen.

De richtlijnen in de medische wereld, waarbij het standpunt wordt ingenomen dat de behandelend arts ook bij wilsonbekwamen nog wel moet proberen het standpunt van de patiënt over diens actuele euthanasiewens te verifiëren, zijn echter strenger dan de wet. Hoewel het vanuit een oogpunt van medische zorgvuldigheid mogelijk aanbeveling verdient om zelfs met een persoon die daar de portee absoluut niet meer van kan inzien, te spreken over de actualiteit van zijn jaren geleden aangegeven en sedertdien regelmatig geactualiseerde stervenswens, ziet de rechtbank daarvan echter de noodzaak niet, laat staan dat daartoe een juridische plicht bestaat.

Uitzichtloos en ondraaglijk lijden?

Ook aan deze eis is voldaan.

Hoewel dementie, al dan niet in de vorm van de ziekte van Alzheimer, op zichzelf geen reden is voor levensbeëindiging op verzoek, is de vraag of bij dementie feitelijk sprake is van uitzichtloos en ondraaglijk lijden een medisch-professioneel oordeel, dat is voorbehouden aan de arts, en slechts marginaal kan worden getoetst.

In dit geval is de arts op basis van het euthanasieverzoek en de dementieclausules, de gesprekken met de echtgenoot en de dochter, haar eigen observaties van de patiënte, de beelden en de bevindingen van het behandelteam en de bevindingen van de consulent van de levenseindekliniek tot de conclusie gekomen dat de patiënte uitzichtloos en ondraaglijk leed. De door haar geraadpleegde SCEN-artsen deelden het oordeel van de verdachte op dit punt. De rechtbank merkt volledigheidshalve op dat het oordeel van de verdachte ook werd gedeeld door de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie en de tuchtcolleges bij wie zij zich heeft moeten verantwoorden. De rechtbank kan slechts marginaal toetsen en vindt dat het professioneel oordeel van de verdachte op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

Patiënte voldoende voorgelicht over de situatie en haar vooruitzichten? Deze voorwaarde moet worden gezien in het licht van hetgeen de feitelijke situatie toelaat. Aangezien de patiënte niet meer tot een redelijke waardering ter zake in staat was, heeft de specialist ouderengeneeskunde niet zelf de patiënte kunnen voorlichten over haar situatie en prognoses, maar heeft zij dat moeten vaststellen op basis van haar eigen beoordeling van het medisch dossier en de concrete situatie van de patiënte, overleg met andere hulpverleners die met de patiënte een behandelrelatie hebben of hadden en overleg met familie en naasten.

Ook aan deze zorgvuldigheidseis is voldaan.

Geen redelijke andere oplossing?

Ook deze voorwaarde moet worden gezien in het licht van wat de feitelijke situatie toelaat. De arts heeft terecht deze overtuiging kunnen krijgen. Zij heeft geprobeerd met medicatie het lijden van de patiënte te verlichten. Dit bood echter geen soelaas. Psychosociale interventies werkten evenmin. De geconsulteerde psychiater, tevens SCEN-arts, zag evenmin alternatieve behandelopties. De rechtbank is van oordeel dat aan deze zorgvuldigheidseis is voldaan.

Raadplegen van ten minste één onafhankelijk arts?

De specialist heeft een psychiater, die tevens SCEN-arts was en een SCEN-arts (internist) geconsulteerd. Deze beide artsen hebben de patiënte zelf gezien en hebben hun schriftelijk oordeel gegeven. Dat oordeel luidt dat voldaan is aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen voor euthanasie. Daarmee is ook aan deze eis voldaan.

Medisch zorgvuldige uitvoering?

De arts was op de hoogte van de toen geldende richtlijnen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) en de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (hierna ook: KNMP) betreffende een zorgvuldige uitvoering en heeft de wijze van uitvoering besproken met de familie van de patiënte, overleg gehad met een apotheker over de dosering van de premedicatie en heeft de sedatieprocedure besproken met de SCEN-arts (internist). Het gebruik van premedicatie maakt de uitvoering van de euthanasie niet onzorgvuldig. De rechtbank ziet ook niet in waarom de arts met deze wilsonbekwame en diep demente patiënte had moeten overleggen over het moment dat en de wijze waarop de euthanasie zou worden uitgevoerd. Een dergelijk gesprek zou niet alleen zinloos zijn, omdat bij de patiënte het begrip over deze onderwerpen ontbrak, maar zou mogelijk ook nog grotere agitatie en onrust hebben veroorzaakt. De fysieke en verbale reacties die de patiënte vertoonde bij het uitvoeren van de euthanasie betreffen volgens de deskundige reflexmatige reacties die niet tot het bewustzijn van de patiënte doordrongen. De rechtbank is

van oordeel dat de euthanasie zorgvuldig is uitgevoerd.

Gelet op al het vorenstaande komt de rechtbank tot een ontslag van alle rechtsvervolging.

mr. J.F.M. Wasser

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 11-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:9506

Zaaknummer: 09/837356-18

Rechters: M.T. Renckens, G.P. Verbeek en W.G. de Boer

Advocaten: R.J. van Eenennaam en mr. A.C. de Die

Wetsartikelen: 293 Sr en 2 Wtl

RECHTSPRAAK

Olewnik-Cieplińska en Olewnik/Polen

Olewnik-Cieplinska en Olewnik v. Polen. Schending van artikel 2 EVRM: ontvoering met overlijden van het slachtoffer tot gevolg. Veroordeling tot betaling van € 100.000 aan immateriële schadevergoeding aan de verzoekers gezamenlijk.

De zaak heeft betrekking op de ontvoering van de broer en zoon van verzoekers, Krzysztof Olewnik. Hij is in 2001 ontvoerd en is vervolgens gedurende twee jaar mishandeld. Uiteindelijk is hij, ondanks dat er losgeld is betaald, vermoord. Het lichaam is in 2006 gevonden. Verzoekers stellen dat de staat verantwoordelijk is voor het overlijden van de zoon van verzoeker, omdat geen effectief onderzoek is verricht naar de ontvoering. Daarnaast stellen verzoekers dat geen effectief onderzoek is verricht naar de moord. Het EHRM oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 2 EVRM en veroordeelt Polen tot betaling van € 100.000 aan immateriële schadevergoeding aan de verzoekers gezamenlijk.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 05-09-2019

Zaaknummer: 20147/15

RECHTSPRAAK

Conclusie procureur-generaal. Onrechtmatige publicatie dagboek van de moeder van vermoorde Marianne Vaatstra. Titel 15 van Rv bevat geen bijzondere regels van bewijsrecht. Daarmee zijn de algemene bepalingen van bewijsrecht van toepassing. Hoofdregel artikel 150 Rv van toepassing. Het cassatieberoep wordt verworpen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 30-08-2019

ECLI: ECLI:NL:PHR:2019:942

Zaaknummer: 18/03787

Rechters: R.H. de Bock

Advocaten: J. van Weerden en H.J.W. Alt

Wetsartikelen: 6:162 BW, 150 Rv en 101g Rv

RECHTSPRAAK

Magnitskiy e.a./Rusland

Magnitskiy e.a. v. Rusland. Schending van artikel 2 en 3 EVRM: overlijden van gevangene vanwege tekortkomingen in medische zorg, mishandelingen door gevangenisbewakers. Veroordeling tot betaling van € 34.000 aan immateriële schadevergoeding.

Magnitskiy heeft tijdens zijn detentie onvoldoende medische zorg gekregen als gevolg waarvan hij is overleden. Daarnaast is hij mishandeld door bewakers en is onvoldoende onderzoek verricht naar die mishandeling. Het EHRM oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 2 en 3 EVRM en veroordeelt Rusland tot betaling van €34.000 aan immateriële schadevergoeding aan verzoekers gezamenlijk.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 27-08-2019

Zaaknummer: 32631/09 en 53799/12

RECHTSPRAAK

Verzekeringsrecht. Eiser heeft geen aanspraak op een uitkering uit een levensverzekering wegens het overlijden van zijn voormalige echtgenote. De verzekering ten aanzien van zijn voormalige echtgenote was al vóór haar overlijden beëindigd doordat zij haar rechten uit de polis aan eiser had overgedragen en doordat de polis voor haar deel was afgekocht.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 15-08-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4004

Zaaknummer: NL18.7987

Rechters: P. Krepel

Advocaten: K.L. Westerbaan en M.G. Kos

Wetsartikelen: 7:970 BW en 7:978 BW

RECHTSPRAAK

werknemer/Stichting Rabobank Pensioenfonds

Arbeidsrecht. Uitkering prepensioen bij arbeidsongeschiktheid. Niet discriminatoir. Anticumulatie toegestaan. Pensioenfonds had prepensioen bij arbeidsongeschiktheid moeten laten ingaan, geen adequate actie pensioenfonds maar ook geen gerechtvaardigd vertrouwen eiser.

Feiten

Werknemer is sinds 1 april 1989 werkzaam bij Rabobank. Sinds die tijd bouwt hij pensioenaanspraken op bij het Pensioenfonds. Werknemer is arbeidsongeschikt en ontvangt vanaf 19 mei 2015 een IVA-uitkering. Werknemer vordert onder meer dat de kantonrechter Rabobank c.s. verbiedt de anticumulatiebepaling uit het pensioenreglement op werknemer toe te passen, primair Rabobank c.s. veroordeelt tot vergoeding van de door werknemer te lijden schade als gevolg van het gemis aan de aan prepensioen gerelateerde ouderdomspensioenaanspraken over de periode vanaf zijn 65ste jaar en subsidiair Rabobank c.s. veroordeelt tot vergoeding van de door werknemer geleden en nog te lijden schade als gevolg van het gedwongen eerder in laten gaan van het prepensioen, het toepassen van de anticumulatiebepaling en het als gevolg hiervan lagere ouderdomspensioen. Rabobank heeft gemotiveerd verweer gevoerd tegen de vordering met als conclusie dat de kantonrechter deze zal afwijzen.

Oordeel

De kern van het debat is of werknemer verplicht is om zijn prepensioen, dat is omgezet naar extra ouderdomspensioen, vervroegd uit te laten keren. Zodra het antwoord op die vraag bevestigend luidt, mag er in beginsel geanticumuleerd worden. Bij de beantwoording van de vraag of werknemer verplicht is om zijn extra ouderdomspensioen vroegtijdig te laten ingaan, komt het aan op de uitleg van artikel 25.3.1 van het pensioenreglement. De kantonrechter stelt voorop dat deze uitleg dient te geschieden volgens de zogenoemde cao-norm. Voor wat betreft de vraag of werknemer tot de groep van personen behoort waar het artikel betrekking op

heeft, is van belang welke groepen het betreft. Artikel 25.3.1 noemt de volgende deelnemers: (a) de deelnemer die op 31 december 2013 ingevolge enig ander door het Bestuur van het Rabobank Pensioenfonds vastgesteld pensioenreglement de status van deelnemer had (art. 25.1 onder b PR) en (b) voor de deelnemer voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet ingevolge een in het pensioenreglement opgenomen bepaling ter zake van arbeidsongeschiktheid. De kantonrechter legt de personele werkingssfeer eng uit met dien verstande dat de bepaling alleen van toepassing is op een deelnemer die zowel aan het onder a als het onder b genoemde criterium voldoet. Werknemer valt ten minste onder de onder a genoemde personen. De vraag is echter of hij ook aan het onder b genoemde criterium valt. Bij de beantwoording van die vraag is de vraag relevant of artikel 25.3.1 een peildatum in zich draagt; een datum waarop Rabobank c.s. uiterlijk een beroep op het anticumulatiebeding toekomt. In het artikel gelezen in de context van het gehele pensioenreglement ziet de kantonrechter aanleiding om het artikel zo uit te leggen dat de deelnemer ook verplicht is het extra ouderdomspensioen vervroegd in te laten gaan als de deelnemer na het bereiken van de 62-jarige leeftijd arbeidsongeschikt wordt verklaard en uit dien hoofde een WIA-uitkering ontvangt. Daarbij komt dat Rabobank c.s. heeft betoogd dat een uitleg waarbij werknemer niet gehouden zou zijn om zijn extra ouderdomspensioen vervroegd uit te laten keren onaanvaardbare fiscale gevolgen heeft. Dit standpunt is door werknemer niet, althans onvoldoende gemotiveerd betwist, waardoor daar van uit zal worden gegaan. Naast dat de interpretatie van de tekst van artikel 25.3.1 pensioenreglement tot het oordeel leidt dat in dat artikel geen peildatum besloten ligt, is het rechtsgevolg (strijd met fiscale regelgeving) bij een tegenovergestelde interpretatie zodanig onaannemelijk dat van die uitleg niet kan worden uitgegaan. Dit leidt tot de conclusie dat Rabobank c.s. terecht heeft gesteld dat het extra ouderdomspensioen van werknemer vervroegd tot uitkering moet komen waardoor op grond van artikel 11 pensioenreglement reden is om te anticumuleren. Met betrekking tot het standpunt van werknemer dat sprake is van ongerechtvaardigd onderscheid tussen arbeidsgeschikte en arbeidsongeschikte werknemers, is de kantonrechter van oordeel dat dit niet het geval is. Werknemer mocht er niet gerechtvaardigd op vertrouwen dat hij zijn prepensioen niet hoefde op te nemen. Het pensioenreglement is het uitgangspunt. Ook is werknemer jaarlijks in zijn Uniform Pensioenoverzicht geïnformeerd over de hoogte van zijn ouderdomspensioen en de gevolgen die arbeidsongeschiktheid heeft voor zijn ouderdomspensioen. Rabobank c.s. heeft ter zitting erkend dat zij twee fouten heeft gemaakt met betrekking tot de toepassing van het anticumulatiebeding. Niet is vast komen te staan dat werknemer als gevolg van de door Rabobank c.s. gemaakte fouten schade heeft geleden waardoor ook de vordering tot vergoeding van de schade zal worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 28-08-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4028

Zaaknummer: 7447896

Rechters: H.A.M. Pinckaers

Advocaten: M.J.H. Reek en T.J. Zuiderman

RECHTSPRAAK

Gogaladze/Georgië

Gogaladze v. Georgië. Schending van artikel 3 EVRM: mishandeling door politie na arrestatie en geen effectief onderzoek verricht naar die mishandeling. Veroordeling tot betaling van € 6.000 aan smartengeld.

Verzoeker is gearresteerd vanwege een poging tot verkrachting van een minderjarige. Verzoeker stelt dat hij na zijn arrestatie door de politie is mishandeld en dat geen effectief onderzoek is verricht naar de mishandeling. Verzoeker stelt dat sprake is van een schending van artikel 3 EVRM ten aanzien van de mishandeling en het onderzoek. Het EHRM oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 3 EVRM en veroordeelt Georgië tot betaling van € 6.000 aan smartengeld.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 18-07-2019

Zaaknummer: 8971/10

RECHTSPRAAK

Vazagashvili en Shanava/Georgië

Vazagashvili en Shanava v. Georgië. Schending van artikel 2 EVRM: moord op de zoon van verzoeker door de politie en gebrek aan een effectief onderzoek naar de omstandigheden rondom het overlijden. Veroordeling tot betaling van € 50.000 aan immateriële schadevergoeding.

Verzoeker stelt dat sprake is van een schending van artikel 2 EVRM, omdat zijn zoon is doodgeschoten door een politieagent en vanwege het gebrek aan een effectief onderzoek naar de omstandigheden rondom het overlijden. Het eerste onderzoek is uitgevoerd door de agenten die betrokken zijn geweest bij de schietpartij. Het tweede onderzoek heeft pas zeven jaar na het eerste onderzoek plaatsgevonden en is grotendeels gebaseerd op het onderzoek dat verzoeker zelf heeft verricht. Het EHRM oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 2 EVRM ten aanzien van de moord en het onderzoek naar de omstandigheden rondom het overlijden en veroordeelt Georgië tot betaling van € 50.000 aan immateriële schadevergoeding.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 18-07-2019

Zaaknummer: 50375/07

RECHTSPRAAK

Moeder/Stichting Rivierduinen

De moeder van een meerderjarige patiënt heeft GGZ-instelling Rivierduinen in haar hoedanigheid van curator aansprakelijk gesteld. Een en ander is gebeurd naar aanleiding van het feit dat haar zoon grote bedragen geld heeft overgemaakt aan vrouwen in het buitenland. De moeder is het uiteindelijk gelukt om haar zoon onder bewind gesteld te krijgen en kort erna is zij curator geworden. Zij vindt echter dat Rivierduinen haar beter had moeten informeren over de mogelijkheden daartoe en ook overigens vindt zij dat zij onvoldoende medewerking heeft gekregen van Rivierduinen in dat kader. De rechtbank heeft alle vorderingen afgewezen en zich daarbij bediend van een uitvoerige motivering.

Feiten

De zoon van eiseres, geboren in 1970, (hierna: X) staat al circa twintig jaar onder behandeling en begeleiding wegens een schizofrene stoornis met paranoïde wanen. Vanuit zijn waandenkbeelden is X ervan overtuigd dat hij zeer rijk is en dat vrouwen hem vanuit het buitenland komen opzoeken. Hij is alleenstaand en woont zelfstandig in Gouda.

X staat al lange tijd onder psychiatrische behandeling bij Rivierduinen. Hij is daar een aantal keer vrijwillig opgenomen geweest. Eerder is hij gedwongen opgenomen geweest. De laatste jaren is hij bij Rivierduinen behandeld door onder meer de heer M.E.J. Mansveld (hierna: Mansveld), psychiater (tevens de zogenoemde regiebehandelaar). Maatschappelijk werkster van X was, vanaf maart 2015, mevrouw A. de Bruin (hierna: De Bruin). Casemanager van X is mevrouw I. Hoogenboom (hierna: Hoogenboom), psychiatrisch verpleegkundige. De Bruin en Hoogenboom zijn in dienst van Rivierduinen.

Vanaf mei 2016 heeft X een aantal keer grote geldbedragen overgemaakt of willen overmaken aan vrouwen in het buitenland. In oktober 2016 heeft X zelfs zijn woning verkocht en een deel

van het bedrag overgemaakt aan een vrouw in het buitenland. Eiseres heeft Hoogenboom en De Bruin van een en ander in kennis gesteld en hen een aantal keer om hulp gevraagd, onder meer bij een verzoek om een onderbewindstelling van X en medische verklaringen waaruit kan blijken dat X de gevolgen van zijn handelen niet kan overzien.

Uiteindelijk is het in november 2016 eiseres gelukt om provisioneel bewind ingesteld te krijgen dat op 15 november 2016 is ingetrokken en vervangen door een ondercuratelestelling. Eiseres is tot curator benoemd. Zij heeft de verkoop van de woning van X kunnen terugdraaien.

Eiseres vordert thans een verklaring voor recht inhoudende dat Rivierduinen in de periode van 26 september 2016 tot 1 november 2016 is tekortgeschoten in de nakoming van de behandelovereenkomst met X, althans onrechtmatig jegens X heeft gehandeld en een verklaring voor recht inhoudende dat Rivierduinen jegens X aansprakelijk is voor de schade die hieruit voortvloeit. Ook vordert zij een bedrag bij wijze van voorschot.

In de eerste plaats verwijt eiseres Rivierduinen dat zij haar ten onrechte niet deugdelijk en niet tijdig heeft geadviseerd omtrent de mogelijkheid (met spoed) een beschermingsmaatregel ten behoeve van X aan te vragen. Evenmin heeft Rivierduinen haar tijdig doorverwezen naar een juridisch deskundige (hierna: verwijt I; onvoldoende informatie en onjuist en te laat advies). In de tweede plaats verwijt eiseres Rivierduinen dat zij X onvoldoende intensief heeft begeleid in de maanden voorafgaand aan de in dezen relevante periode en onvoldoende zicht en controle heeft gehouden op het feit dat hij weer terugviel in oude wanen en patronen (verwijt II: onvoldoende begeleiding en zicht en controle). In de derde plaats verwijt eiseres Rivierduinen dat zij ten onrechte heeft geweigerd een verklaring te verstrekken waaruit blijkt dat X in de bewuste periode niet in staat was om zijn wil te bepalen voor wat betreft financiële handelingen in het algemeen dan wel voor wat betreft de financiële transacties die hij concreet in de bewuste periode had gedaan. Bij de weging van gebeurtenissen in september en oktober 2016, in relatie tot het ziektebeeld zoals dit al jarenlang bij X bestond en bij Rivierduinen bekend was, althans behoorde te zijn, had volgens eiseres geen andere conclusie kunnen worden getrokken dan dat X de consequenties van zijn financiële acties niet kon overzien (verwijt III: onjuiste diagnose).

Oordeel

Verwijt I: onvoldoende informatie en onjuist en te laat advies

De rechtbank heeft wat het eerste verwijt betreft geoordeeld dat Rivierduinen tegenover X geen rechtsplicht heeft om de moeder, als ouder van een meerderjarige (en daarmee in beginsel wils- en handelingsbekwame) patiënt die bij een van haar artsen in behandeling is, te

informereren en te adviseren in de door de eiseres (als curator) gestelde zin. De rechtbank is wat dat oordeel betreft uitvoerig ingegaan op de definitie van een geneeskundige behandelingsovereenkomst en de daaruit voortvloeiende verplichtingen. Die verplichtingen hebben betrekking op geneeskundige handelingen en niet op andere gebieden, zoals de bescherming van de patiënt op financieel gebied, aldus de rechtbank.

Voor zover er geen behandelingsovereenkomst is – dit geldt voor de relatie met De Bruin als maatschappelijk werkster en Hoogenboom als casemanager – zijn die verplichtingen er ook niet.

Ongeschreven normen in die zin zijn er ook niet.

De rechtbank is vervolgens zeer uitvoerig ingegaan op de bepalingen van bewind en curatele. Volgens de rechtbank volgt daaruit echter niet de plicht om naasten zoals de moeder te informeren of te adviseren over het indienen van een verzoek om bewind of curatele.

Verwijt II: onvoldoende begeleiding en zicht en controle

De rechtbank heeft wat het tweede verwijt betreft geoordeeld dat de stellingen van eiseres op dit punt geen ondersteuning vinden in het medisch dossier van X. Er zijn wekelijks huisbezoeken afgelegd waarbij steeds in het oog is gehouden of reden bestond voor het aanvragen van een rechterlijke machtiging op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.

Verwijt III: onjuiste diagnose

Wat het derde verwijt betreft, heeft de rechtbank overwogen dat de moeder destijds om een onderbewindstelling heeft verzocht op grond van artikel 1:431 lid 1 onder a BW, namelijk op de grond dat X vanwege zijn geestelijke toestand niet in staat was ten volle zijn vermogensrechtelijke belangen waar te nemen. De wet vereist voor het instellen van een meerderjarigenbewind geen deskundigenverklaring en de rechter is niet gehouden ambtshalve een deskundigenbericht in te winnen. In de toelichting op het aanvraagformulier wordt wel gevraagd om zo mogelijk een verklaring van een deskundige als bijlage mee te sturen waaruit kan worden opgemaakt dat de toestand van de rechthebbende zodanig is dat onderbewindstelling noodzakelijk is. Gelet op het doel van een onderbewindstelling, gaat het hier, anders dan de moeder destijds wilde, evenwel niet om een verklaring waaruit de wilsonbekwaamheid van de rechthebbende blijkt. Uitgaande evenwel van de noodzaak van een geneeskundige verklaring voor de onderbewindstelling en de wens van de moeder om een verklaring dat X wilsonbekwaam was, geldt dat het handelend arts wordt afgeraden een dergelijke verklaring af te geven. De noodzakelijke of gewenste verklaring had de moeder dan

ook in beginsel niet van Mansveld als behandelend arts kunnen verkrijgen. Daartoe moest een niet-behandelaar ingeschakeld worden.

De rechtbank heeft in dat verband gewezen op de KNMG-richtlijn 'Omgaan met medische gegevens'.

De rechtbank heeft vervolgens geoordeeld dat Mansveld op goede gronden had besloten dat een tweede beoordeling verstandig was en dat overleg moest worden gevoerd.

De rechtbank eindigde met een overweging ten overvloede: er zijn geen aanknopingspunten gesteld of gebleken waaruit volgt dat Mansveld op basis van zijn medische expertise niet in redelijkheid tot de conclusie heeft kunnen komen dat X wilsbekwaam was. Zelfs al zou ervan worden uitgegaan dat Mansveld onder de gegeven omstandigheden niet tot de conclusie wilsbekwaamheid had kunnen komen, staat vast dat de schade die X volgens de curator heeft geleden al ontstaan is vóór 20 oktober 2016. Het causale verband tussen de gestelde fout van Mansveld (onjuiste diagnose) en de gestelde schade ontbreekt derhalve.

De rechtbank heeft de vorderingen afgewezen.

mr. dr. R.P. Wijne

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 17-07-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:8340

Zaaknummer: C/09/553764 / HA ZA 18-607

Advocaten: S. van der Giesen en F. Westenberg

Wetsartikelen: 7:446 BW en 1:431 lid 1 onder a BW

ANNOTATIE

Aansprakelijkheidslimiet bij aansprakelijkheid personenvervoerder.

mr. Y. Bosschaart

In een uitspraak van 26 juni 2018 heeft het Gerechtshof Amsterdam zich uitgelaten over de aansprakelijkheid van een personenvervoerder jegens een reiziger die ernstig en blijvend letsel heeft opgelopen. Het gerechtshof heeft partijen in de gelegenheid gesteld zich uit te laten over de gevolgen van een recent arrest van de Hoge Raad over de aansprakelijkheidslimiet voor de onderhavige zaak. In deze annotatie wordt ingegaan op de aansprakelijkheid van de personenvervoerder, het beroep op eigen schuld (in het bijzonder de billijkheidscorrectie) en het standpunt van appellant dat de aansprakelijkheidslimiet moet worden doorbroken dan wel buiten toepassing moet worden gelaten.

1. Feiten en procesverloop

Op 8 september 2013 zijn drie vrienden, waaronder appellant en geïntimeerde, gaan varen met een open speedboot die geïntimeerde in eigendom toebehoorde. Onderweg zijn zij meerdere malen gestopt en hebben zij bier gedronken. Geïntimeerde trad op als schipper van de speedboot. Hij beschikte over het Klein Vaarbewijs 1. Op de terugweg is appellant in de speedboot van zijn zitplaats omhooggekomen en bij het passeren van een stalen brug is hij met zijn achterhoofd tegen de brug gebotst, als gevolg waarvan hij ernstig schedel-hersenletsel heeft opgelopen. Appellant is als gevolg van het ongeval volledig rolstoelgebonden, is afhankelijk van hulp bij het uitvoeren van algemene dagelijkse bezigheden en communiceert met gebruik van een communicatieapparaat. Na zijn ziekenhuisopname heeft appellant nog lange tijd in een revalidatiecentrum moeten revalideren. Geïntimeerde voer op het moment van het ongeval met een snelheid die hoger lag dan de toegestane snelheid van 6 km/uur. Uit een proces-verbaal van de ademanalyse van de adem van geïntimeerde blijkt een hoeveelheid alcohol van 635 µg/l. Ten tijde van het ongeval was geïntimeerde niet verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid en geïntimeerde had tevens geen WA-verzekering voor de speedboot afgesloten. Appellant heeft geïntimeerde aansprakelijk gesteld voor het ongeval en de gevolgen daarvan. De rechtbank heeft geoordeeld dat sprake is van een

vervoersovereenkomst (om niet) in de zin van artikel 8:970 BW en dat geïntimeerde jegens appellant aansprakelijk is, omdat het ongeval is veroorzaakt door omstandigheden die geïntimeerde had kunnen vermijden. Geïntimeerde voer immers te hard en bovendien is bij geïntimeerde een aanzienlijk hoog alcoholpromillage vastgesteld. De rechtbank heeft de omkeringsregel toegepast. Ten aanzien van de causale verdeling heeft de rechtbank geoordeeld dat de eigen gedragingen van appellant voor dertig procent hebben bijgedragen aan het ongeval. De rechtbank heeft geen aanleiding gezien om de billijkheidscorrectie toe te passen. Het beroep op de aansprakelijkheidslimiet van € 137.000 heeft de rechtbank gehonoreerd.

2. De aansprakelijkheid van de personenvervoerder

Uit artikel 8:974 BW volgt dat de vervoerder aansprakelijk is voor schade veroorzaakt door letsel van de reiziger indien een voorval dat hiertoe leidde zich voordeed tijdens het vervoer en voor zover dit voorval is veroorzaakt door een omstandigheid die een zorgvuldig vervoerder heeft kunnen vermijden of door een omstandigheid waarvan zulk een vervoerder de gevolgen heeft kunnen verhinderen. In casu is sprake van vervoer om niet. Ook vervoer om niet valt onder het toepassingsbereik van artikel 8:974 BW. De omstandigheid dat sprake is van vervoer zonder tegenprestatie is wel een factor die wordt meegewogen bij de afweging om de verplichting tot schadevergoeding al dan niet te matigen in de zin van artikel 6:109 BW (HR 3 december 1971, ECLI:NL:HR:1971:AB6789, *NJ* 1972/144, m.nt. G.J. Scholten (*Gemeente Groningen/Kerssies*) en HR 11 april 1975, ECLI:NL:HR:1975:AC1932, *NJ* 1975/373 (*Zopp/Mijnwerkersfonds*)), tenzij de aansprakelijkheid van de vervoerder door een verzekering is gedekt (zie art. 6:109 lid 2 BW). Dat laatste is in de onderhavige zaak niet het geval. Voor aansprakelijkheid van de personenvervoerder is niet vereist dat de reiziger in een contractuele relatie staat tot de vervoerder. De reiziger die geen partij is bij de overeenkomst, heeft een directe actie jegens de vervoerder. Dit volgt uit een uitspraak van de Hoge Raad van 11 juli 2014 waarin de Hoge Raad heeft overwogen dat uit artikel 8:970 lid 1 BW volgt dat een overeenkomst tot personenvervoer kan worden aangegaan door een ander dan de reiziger zelf en dat de bepaling dat de vervoerder aansprakelijk is voor schade veroorzaakt door dood of letsel van de reiziger ten gevolge van een ongeval dat in verband met en tijdens het vervoer aan de reiziger is overkomen, van dwingend recht is. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat dit leidt tot de conclusie dat de reiziger een vordering jegens de vervoerder kan instellen, ongeacht of hij partij is bij de vervoersovereenkomst (HR 11 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1628, r.o. 3.4.2, *NJ* 2014/370). Dat appellant niet in een contractuele relatie staat tot geïntimeerde, staat ook in de onderhavige zaak derhalve niet aan aansprakelijkheid in de weg. Ten tijde van het ongeval voer geïntimeerde met een snelheid die hoger lag dan de toegestane snelheid van 6 km/uur. Daarnaast had geïntimeerde aanzienlijk meer alcohol genuttigd dan voor hem als

schipper was toegestaan. De rechtbank heeft de omkeringsregel toegepast. Voor toepassing van deze regel is vereist dat sprake is van een gedraging in strijd met een norm die strekt tot het voorkomen van een specifiek gevaar ter zake van het ontstaan van schade, en dat degene die zich op schending van deze norm beroept, ook bij betwisting aannemelijk heeft gemaakt dat in het concrete geval het (specifieke) gevaar waartegen de norm bescherming beoogt te bieden, zich heeft verwezenlijkt. Het hof stelt voorop dat in geschil is of sprake is van schending van een verkeers- of veiligheidsnorm die strekt tot het voorkomen van het gevaar zoals zich dat heeft verwezenlijkt. Mijns inziens is aan die voorwaarden voldaan. Beide normen strekken immers tot voorkoming van ongevallen met letsel tot gevolg. Het hof acht ook zonder toepassing van de omkeringsregel bewezen dat het ongeval is veroorzaakt door een omstandigheid die geïntimeerde als zorgvuldig vervoerder had kunnen voorkomen. Het hof oordeelt dat het te snel varen in combinatie met het achterwege laten van een waarschuwing (waartoe geïntimeerde verplicht was op grond van artikel 1.04 Binnenvaartpolitiereglement) voldoende is voor het oordeel dat geïntimeerde aansprakelijk is. Daar komt bij dat geïntimeerde in strijd met artikel 27 Scheepvaartverkeerswet te veel alcohol had gedronken. Ik kan mij vinden in de conclusie van het hof dat het ongeval is veroorzaakt door een omstandigheid die geïntimeerde als zorgvuldig vervoerder had kunnen voorkomen, zodat geïntimeerde op grond van artikel 8:974 BW aansprakelijk is.

3. Eigen schuld

Geïntimeerde heeft een beroep gedaan op eigen schuld aan de zijde van appellant. De rechtbank heeft geoordeeld dat de gedragingen van appellant in de causale verdeling voor dertig procent hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade en heeft geen aanleiding gezien om de billijkheidscorrectie toe te passen. Anders dan de rechtbank, oordeelt het hof ten aanzien van de causale verdeling dat de gedragingen van appellant voor vijftig procent aan het ontstaan van de schade hebben bijgedragen. Het hof oordeelt dat het besluit van appellant om mee te varen met geïntimeerde, terwijl hij wist dat geïntimeerde gedronken had, en de omstandigheid dat appellant kort voor het passeren van de brug omhoog is gekomen in zijn stoel en zich heeft omgedraaid, hebben bijgedragen aan het ongeval. Dat neemt naar het oordeel van het hof niet weg dat het ongeval niet had plaatsgevonden, indien geïntimeerde met de toegestane snelheid had gevaren en tijdig had gewaarschuwd. Ik kan mij vinden in het oordeel van het hof dat de gedragingen van appellant en geïntimeerde evenveel hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade. Het hof acht een billijkheidscorrectie ten gunste van appellant op haar plaats en oordeelt dat geïntimeerde voor 75 procent aansprakelijk is voor de schade van appellant. Ten aanzien van de toepassing van de billijkheidscorrectie weegt het hof naar mijn mening terecht mee dat appellant als gevolg van het ongeval ernstig en blijvend letsel heeft opgelopen, levenslang rolstoelgebonden is, communiceert door middel

van een spraakcomputer en hulp nodig heeft bij dagelijkse handelingen. De omstandigheid dat een van beide partijen een verzekering heeft afgesloten, kan een reden vormen voor toepassing van de billijkheidscorrectie. Opvallend is dat het hof in de onderhavige zaak juist de omstandigheid dat geïntimeerde geen verzekering (voor de speedboot) heeft afgesloten, meeweegt als reden om de billijkheidscorrectie toe te passen. Ten eerste is het gebruikelijker dat de omstandigheid dat de aansprakelijk gestelde partij wel een verzekering heeft afgesloten, wordt meegewogen als omstandigheid om de billijkheidscorrectie toe te passen (*Asser/Sieburgh 6-II* 2017/121). Ten tweede brengt het oordeel van het hof op dit punt mee dat geïntimeerde voor een hoger bedrag aansprakelijk is dan het bedrag dat zijn verzekeraar zou hebben moeten uitkeren indien hij wel een verzekering had afgesloten (voor de speedboot). Dat is mijns inziens niet wenselijk (zie anders Van Wassenaer van Catwijck/Keirse/Jongeneel, *Eigen schuld en mede-aansprakelijkheid*, 2013/131). Desondanks kan ik mij vinden in het oordeel van het hof dat toepassing van de billijkheidscorrectie meebrengt dat geïntimeerde 75 procent van de schade dient te vergoeden. Dit percentage wordt mijns inziens gerechtvaardigd door de omstandigheid dat sprake is van ernstig en blijvend letsel.

4. De aansprakelijkheidslimiet

Op grond van artikel 8:983 BW in verband met de koninklijke besluiten van 11 maart 1991 (*Stb.* 1991, 108), 14 september 2001 (*Stb.* 2001, 415) en 24 november 2008 (*Stb.* 2008, 505) geldt een aansprakelijkheidslimiet van € 137.000. Dergelijke limieten zijn noodzakelijk om het ondernemersrisico beheersbaar te houden en vanwege de verzekeraarbaarheid van dat risico. Appellant betoogt dat in de onderhavige zaak de limiet doorbroken moet worden, dan wel dat het beroep op die limiet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Hij beroept zich op het Eerste Protocol bij het EVRM. Verder stelt appellant dat deze limiet, anders dan andere soortgelijke limieten in het vervoersrecht, ten onrechte niet in de loop der tijd is verhoogd, dat de limiet geen recht doet aan de omvang van de schade en dat sprake is van bewuste roekeloosheid aan de zijde van geïntimeerde. Geïntimeerde stelt dat de limiet toegepast dient te worden. Het hof stelt partijen in de gelegenheid zich uit te laten over een recent arrest van de Hoge Raad over de aansprakelijkheidslimiet bij personenvervoer (HR 18 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:729, *NJ* 2018/376) en verwijst de zaak naar de rol. Mijns inziens heeft het beroep van appellant op bewuste roekeloosheid aan de zijde van geïntimeerde, gezien het hoge alcoholpercentage en de snelheid waarmee geïntimeerde voer, een gerede kans van slagen. In dat geval kan geen geslaagd beroep worden gedaan op de aansprakelijkheidslimiet. In de genoemde uitspraak heeft de Hoge Raad helaas in het midden gelaten of de limitering van aansprakelijkheid een inbreuk op een eigendom vormt in de zin van artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Wel heeft de Hoge Raad in de genoemde uitspraak duidelijk gemaakt dat slechts indien sprake is van bijzondere omstandigheden die niet of niet

ten volle zijn verdisconteerd in de afweging van de wetgever, aanleiding kan bestaan om tot een andere uitkomst te komen dan waartoe toepassing van de wettelijke bepaling leidt en dat de wetgever reeds rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat een reiziger ernstig letsel oploopt en daarvan zeer ernstige gevolgen ondervindt. De ernst van het letsel is derhalve onvoldoende om de aansprakelijkheidslimiet te doorbreken dan wel deze buiten toepassing te laten. Verder oordeelde de Hoge Raad in het genoemde arrest dat er onvoldoende objectieve factoren voorhanden waren waarmee de rechter voor het jaar 2007 de limiet kon verhogen. De Hoge Raad heeft in dit arrest specifiek overwogen dat op dat moment nog onvoldoende duidelijk was in welke mate de limieten zouden worden verhoogd bij de herziening van het CLNI-verdrag. Aangezien het CLNI-verdrag met verhoogde limieten in 2012 in werking is getreden, kan die objectieve omstandigheid, anders dan in het genoemde arrest van de Hoge Raad, in de onderhavige zaak redenen vormen om de limiet te verhogen. Indien het beroep op bewuste roekeloosheid niet slaagt, acht ik de kans dan ook aanwezig dat het hof de aansprakelijkheidslimiet in de onderhavige zaak zal verhogen.

RECHTSPRAAK

werknemer/werkgeefster

Arbeidsrecht. Vernietiging ontslag op staande voet van werknemer die tijdens arbeidsongeschiktheid (na arbeidsongeval) intensief aan het sporten is. Werkgever heeft verzuimd werknemer te confronteren met haar bevindingen alvorens maatregelen te treffen.

Feiten

Werknemer is op basis van een leer-/arbeidsovereenkomst sinds 15 april 2017 in dienst van werkgeefster, laatstelijk in de functie van Leerling Operationeel Medewerker. Op 2 mei 2017 is werknemer een arbeidsongeval overkomen als gevolg waarvan werknemer zijn rechter enkel heeft gebroken. Op 10 december 2018 is werknemer tijdens het werk in zijn nek geraakt door een container, als gevolg waarvan hij voorover is gevallen. Werknemer heeft zich na dit ongeval ziek gemeld. Begin februari 2019 heeft werkgeefster aan Dörr Bedrijfsrecherche (hierna: Dörr) de opdracht gegeven te onderzoeken of werknemer activiteiten ontplooi die strijdig waren met het door hem opgegeven ziektebeeld. Uit onderzoek is onder meer gebleken dat werknemer tijdens ziekteverzuim bij herhaling handelingen verricht die onomstotelijk strijdig zijn met het door hem opgegeven ziektebeeld. Bij brief d.d. 15 maart 2019 heeft werkgeefster werknemer op staande voet ontslagen. Werknemer vordert dat de kantonrechter onder meer het gegeven ontslag op staande voet vernietigt en voor recht verklaart dat werkgeefster aansprakelijk is voor de schade die voortvloeit uit de arbeidsongevallen van respectievelijk 2 mei 2017 en 10 december 2019.

Oordeel

Tussen partijen staat vast dat werknemer op 10 december 2018 een arbeidsongeval heeft gehad en dat werknemer in gesprekken met de bedrijfsarts die nadien hebben plaatsgevonden steeds heeft aangegeven zeer beperkt te zijn ten aanzien van zowel zijn psychische als zijn fysieke mogelijkheden. Uit de bevindingen van Dörr blijkt echter dat werknemer, in ieder geval fysiek, (veel) meer mogelijkheden had dan hij zelf heeft aangegeven. Het staat voldoende vast dat werknemer niet de waarheid heeft gesproken tegenover werkgeefster en de bedrijfsarts over de ernst en omvang van zijn medische beperkingen. Hoewel werknemer

werkgeefster onvoldoende op de hoogte heeft gehouden van zijn medische toestand en als gevolg daarvan het re-integratietraject mogelijk trager is verlopen dan noodzakelijk is geweest, geldt anderzijds dat het op de weg van werkgeefster had gelegen om voorafgaande aan de inschakeling van Dörr, maar in ieder geval na de eerste bevindingen van Dörr, werknemer schriftelijk te waarschuwen en/of een deskundigenoordeel aan te vragen bij het UWV met betrekking tot de vraag of en zo ja in hoeverre werknemer arbeidsongeschikt was en of hij voldoende meewerkte aan zijn re-integratie. Nu werkgeefster niet eerst gebruik heeft gemaakt van de tot haar beschikking staande minder verstrekkende arbeidsrechtelijke middelen, heeft zij te snel gegrepen naar het middel van ontslag op staande voet, dat geldt als een ultimatum remedium. In dat verband speelt tevens een rol dat werknemer naar aanleiding van het ongeval kennelijk ook psychische klachten heeft overgehouden aan het ongeval. Juist in verband met deze klachten had werkgeefster extra terughoudend moeten zijn bij het inzetten van de zwaarste sanctie in het arbeidsrecht. Het ontslag op staande voet is prematuur geweest en zal worden vernietigd. Het voorwaardelijk ontbindingsverzoek wordt toegewezen wegens een verstoorde arbeidsverhouding. Werknemer heeft jegens werkgeefster gedurende in ieder geval een maand het beeld geschetst dat hij zowel fysiek als psychisch tot vrijwel niets in staat was, terwijl uit de bevindingen van Dörr is gebleken dat die beperkingen (veel) minder ernstig waren. Werknemer heeft gesprekken over zijn re-integratie met werkgeefster afgehouden en/of uitgesteld door beperkingen op te werpen die hij niet blijkt te hebben. Ook is op geen enkele wijze gebleken dat werknemer inziet dat dit gedrag niet door de beugel kan. Tot slot heeft werknemer aangegeven niet te zitten wachten op een verdere voortzetting van het dienstverband met werkgeefster. De door werknemer gevorderde transitievergoeding wordt toegekend. De door werkgever gevorderde onderzoekskosten worden afgewezen. Ten aanzien van aansprakelijkheid van de twee arbeidsongevallen wordt de procedure voortgezet.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 28-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:5172

Zaaknummer: 7658573 VZ VERZ 19-6690

Rechters: E.I. Mentink

Advocaten: I.L. Madu en E.H. de Joode

Wetsartikelen: 7:669 lid 3 sub e BW, 7:669 lid 3 sub g BW, 7:673 BW, 7:677 BW, 7:678 BW, 7:679 BW en 7:681 BW

RECHTSPRAAK

Onrechtmatige uitlatingen. Bedreigen en intimideren van burgemeester en medewerkers van de gemeente Uithoorn. De rechtbank heeft terecht geboden en verboden opgelegd aan de uitbater van een hotel. Alsnog termijn verbonden aan één gebod.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-03-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:1041

Zaaknummer: 200.236.391/01

Rechters: G.C. Boot, A.S. Arnold en E.W. de Groot

Advocaten: J.G. Geertsma en J.R.M. Nelen

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Hardloper met aangeliijnde hond komt ten val nadat de hond reageerde op een andere, loslopende hond. Eiser (hardloper) loopt een dubbele beenbreuk op en stelt de eigenaar van de loslopende hond aansprakelijk wegens onrechtmatige daad. Relativiteitsvereiste aanlijnplicht. Kelderluik-criteria. Afwijzing vordering.

Letselschade. Eiser (hardloper) is ten val gekomen en heeft een dubbele beenbreuk opgelopen nadat zijn hond schrok van de hond van verweerder. De hond liep los, ondanks de aanlijnplicht die ter plaatse geldt. Eiser baseert zijn vordering op artikel 6:162 BW. De aanlijnplicht strekt niet ter bescherming tegen de door eiser geleden schade. De rechtbank past het *Kelderluik*-arrest toe. Naar het oordeel van de rechtbank is onvoldoende onderbouwd dat met het los achter verweerder aan rennen van de border collie een dusdanig concreet en groot gevaar ontstond dat het veroorzaken van dit gevaar, zonder het treffen van veiligheidsmaatregelen, onaanvaardbaar was. Daarbij geldt dat van iemand, die een hond aan een riem uitlaat, in beginsel verwacht mag worden dat deze steeds voldoende in staat is om zich staande te houden en die hond in bedwang te houden, ook als die hond een plotselinge prikkel krijgt waardoor hij aan de lijn trekt, of dat nu een plotseling geluid is, het verschijnen van een langsgrennende kat of een voorbijvliegende vogel, of een andere onvoorziene gebeurtenis. Vordering wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 20-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2019:4309

Zaaknummer: NL18.8301

Rechters: T.P.E.E. van Groeningen

Advocaten: I.R.M. Goedings en mr. M.F. Mooibroek

Wetsartikelen: 6:162 BW en 6:179 BW

RECHTSPRAAK

Medewerkers van gedaagde verzekeraars zijn door (een medewerker van) Schade 24 onaanvaardbaar bejegend. Het besluit van de verzekeraars om de zakelijke contacten met Schade 24 onherroepelijk te verbreken is niet in strijd met het bepaalde in de Gedragscode Behandeling Letselschade.

Schade 24 heeft als schadebehandelaar namens gedupeerden contact met verzekeraars. Bij die contacten is aan de zijde van (een medewerker van) Schade 24 sprake geweest van verbaal ontoelaatbaar gedrag (schreeuwen, intimideren, vloeken, discrimineren en belediging). Verzekeraars hebben er als goed werkgever belang bij dat haar werknemers in de contacten met de belangenbehartigers van gedupeerden worden gevrijwaard van onaanvaardbare bejegeningen. De door Schade 24 gedaagde verzekeraars hebben daarom, zoals door hen ook al eerder aangekondigd, in redelijkheid kunnen besluiten om de zakelijke contacten met Schade 24 onherroepelijk te verbreken. Dit besluit is niet in strijd met het bepaalde in de Gedragscode Behandeling Letselschade. De vordering de verzekeraars te gebieden de communicatie met Schade 24 te hervatten wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 03-09-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:16456

Zaaknummer: C-09-557283-KG ZA 18-773

Rechters: G.P. van Ham

Advocaten: L.J. Bohmer, R. van Baarlen en M. de Haan

RECHTSPRAAK

Oude uitspraak Hoge Raad (1984) betreffende de aansprakelijkheid van een bestuurder van een motorrijtuig. De bestuurder hoefde niet bedacht te zijn op de aanwezigheid van mensen in de laadruimte van de bestelauto en in zijn verkeersgedrag dus ook niet met eventueel daaraan verbonden gevaren voor het welzijn van deze mensen rekening te houden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-01-1984

ECLI: ECLI:NL:HR:1984:AG4748

Zaaknummer: 12202

Rechters: Drion, Snijders, Royer, Martens en Van den Blink

Advocaten: J.L. de Wijkerslooth en P. Mout

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Onrechtmatige overheidsdaad wegens standrechtelijke executies tijdens koloniale oorlog in voormalig Nederlands-Indië. Beroep op verjaring naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar. Geen recht op vergoeding van immateriële schade.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2524

Zaaknummer: 200.243.525/01

Rechters: E.M. Dousma-Valk, S.A. Boele en E. Bauw

Advocaten: K. Teuben en L. Zegveld

Wetsartikelen: 6:106 BW en 6:108 BW

RECHTSPRAAK

Deelgeschil. Fietser valt over varkensruggetjes tussen fietsstrook en rijweg. Daarbij raakt hij verzoekster, waarna zij van haar fiets valt en een gebroken bekken oploopt. Zij stelt de verzekeraar van de gemeente aansprakelijk op grond van artikel 6:107 BW. De plaatselijke situatie voldoet volgens de rechtbank niet aan de vereisten en levert gevaar voor personen op. Afwijzing verzoek wegens ontbreken causaal verband.

Met dank aan Letselschademagazine voor het publiceren van deze uitspraak.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-09-2019

Zaaknummer: 7313242 \ AZ VERZ 18-58 \ 495 \ 32549

RECHTSPRAAK

Strafrecht. Verdachte heeft zich schuldig gemaakt aan de levensberoving van zijn echtgenote en hun ongeboren kind in hun gezamenlijke woning. De kinderen van de overleden moeder hebben ieder recht op een vergoeding van affectieschade van € 20.000.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 17-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2019:3908

Zaaknummer: 18/830035-19

Rechters: J. van Bruggen, J.V. Nolta en A. Jongsma

Advocaten: M.C. van Linde

Wetsartikelen: 36f Sr en 287 Sr

RECHTSPRAAK

Strafrecht. Seksueel binnendringen van lichaam 7-jarige door McDonald's-medewerker die met het slachtoffer is meegelopen naar de toiletruimte. Toewijzing € 5.000 immateriële schadevergoeding.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 12-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:7280

Zaaknummer: 10/741023-19

Rechters: M.P. van der Stroom, F. Aukema-Hartog en S.C. Sassen

Advocaten: D. Vermaat

Wetsartikelen: 36f Sr en 244 Sr

RECHTSPRAAK

Strafrecht. Woninginbraak. De rechtbank beseft dat woninginbraken gevoelens van onveiligheid en angst tot gevolg kunnen hebben en dat de slachtoffers hiervan lange tijd last kunnen blijven houden. Deze gevoelens impliceren echter niet zonder meer ‘geestelijk letsel’ bij een benadeelde en zijn ook anderszins niet zonder meer aan te merken als een ‘aantasting in de persoon’ zoals bedoeld in artikel 6:106 BW.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 11-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:8222

Zaaknummer: 03.086713.19

Rechters: H.H. Dethmers, J.M.A. van Atteveld en R. Verkijk

Advocaten: F.A. Dronkers

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Strafrecht. Veroordeling voor een verkrachting die zeventien jaar geleden is gepleegd. De dader kwam in 2018 in beeld doordat zijn DNA werd opgenomen in de databank. Hij moet aan het slachtoffer een schadevergoeding betalen, waaronder € 10.000 smartengeld.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 09-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:8171

Zaaknummer: 03/041604-19

Rechters: E.C.M. Hurkens, A.P.A. Bisscheroux en I.P. de Groot

Advocaten: J.L.E. Marchal

Wetsartikelen: 36f Sr en 242 Sr